

3. Манойлова О. 10 причин моєї любові до Агати Крісті. URL:
<https://book-ye.com.ua/blog/osoblyva-dumka/10-prychyn-moyeyi-lyubovi-do-agaty-kristi/>
4. Чепелева Н. В. Текст і читач. Житомир: ЖДУ ім. І. Франка, 2015. 128 с.
5. Чому читачі обирають детективи? URL:
<https://bookopt.com.ua/blog/chomu-chitachi-obirajut-detektivi.html>
6. Christie A. An Autobiography. William Morrow Paperbacks, 2012. 576 p.
7. HOW CHRISTIE WROTE. The home of Agatha Christie. URL:
<https://www.agathachristie.com/en/about-christie/how-christie-wrote>

*Дарія Возняк,
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка
студентка 4 курсу,
факультету філології і журналістики
Науковий керівник:
к. філол. наук, доцент Н. Кучма,*

МОТИВИ АПОКАЛІПСИСУ У РОМАНІ

ГАБРІЕЛЯ ГАРСІЯ МАРКЕСА «СТО РОКІВ САМОТНОСТІ»

Перші події «Апокаліпсису» починаються в романі Габріеля Гарсія Маркеса невдовзі після смерті Хосе Аркадіо Буендіа, яка, наче Христова смерть, символізує початок нового періоду. У творі автор лише один раз вживає саме слово апокаліпсис, зокрема розповідь падре Ніканора про Вічного жида називає «апокаліптичними одкровеннями» [1], але з подій, які розгортає автор, стає цілком очевидно, що мова йде про Апокаліпсис, який закінчується Армагедоном, що в Біблії трактується як війна «великого дня Вседержителя Бога» (Об'явлення 16:14, 16), а в творі – просто знищення Макондо із всіма його жителями.

Найчастіше слово «апокаліпсис» вживають, маючи на увазі звістку про загибель чи знищення усього живого, незважаючи на його етимологічне значення. Саме таке трактування Маркес і використовує у своєму романі. Рід Буендіа, перш ніж зникнути, зазнає різноманітних кар, а місто Макондо прирівнюється до розпусного Вавилону, падіння якого теж описано в книзі Об'явлення.

У Біблії описано події, які передуватимуть Армагедону, зокрема падіння Вавилону, що став джерелом і прикладом вищої міри розпусти для всього світу. «Упав, упав Вавилон, город великий, бо лютим вином розпусти своєї він напоїв усі народи!» (Об'явлення 14:8) [2]. Так гине і Макондо, потонувши в гріхах своїх жителів. Війни із «Ста років самотності», що вів полковник Ауреліано Буендіа з консерваторами, які не зупинились перед пролиттям крові задля збереження влади, в той же час несучи вістку про милосердного Бога, що закликає «возлюбити ближнього». Простежується подібність між Вавилоном і Макондо, де процвітає проституція, вбивства (розстріл трьох тисяч людей), беззаконня, ворожба, азартні ігри. Падре Ніканор, якого запросили обвінчати Ремедіос Москоте та Ауреліано Буендіа, жахається, побачивши людей, що живуть в гріху: «Після весілля він збирався повернутися до своєї пастви, однак вжахнувся, побачивши безтурботність мешканців Макондо, які тішилися гріховним життям: вони підкорялися тільки законам природи, не хрестили дітей, не визнавали церковних свят. Розміркувавши, що ця земля нагально потребує орача, він вирішив залишитися в Макондо ще на тиждень, щоб похрестити обрізаних та язичників, узаконити незаконні співжиття та причастити тих, хто були при смерті. Але ніхто не хотів його слухати. Йому відповідали, що багато років чудово обходяться без священика, залагоджуючи всі питання спасіння душі безпосередньо з самим Богом, та й не чинять смертних гріхів».[1] Мешканці містечка і надалі надавали перевагу тому способу життя, до якого звикли, не бажали каяття, а тому загибель їх неминуча.

Невеличке містечко Макондо полонила бананова кампанія, яка повністю змінює життя його жителів та сприяє їх моральному занепаду. У Макондо

хлинув потік любителів легкої наживи (в Біблії – це воїни Кіра), дрібних торговців, авантюристів, волоцюг, злочинців. Наприклад, вулиця Турків суботніми вечорами кишла великою кількістю шукачів пригод, які товпились коло столів з азартними іграми, коло стійок тиру чи у провулках, де передбачали долю і тлумачили сни. А для тих, хто любив порозважатися із жінками, «однієї чудової середи прибув поїзд, ущерть набитий неймовірними шльондрами та вавилонськими блудницями, навченими всіх видів зваблювання, починаючи з відомих ще в прадавні часи» [1]. Таким чином письменник показує, як компанія провокує моральний занепад міста, крім того, вона змінює напрям ріки, як у 539 р. до н.е. перський цар Кір змінив напрям ріки Єфрату, щоб завоювати Вавилон. Подібно до завойовників Вавилону Кіра та Дарія діють і люди бананової компанії на чолі з містером Гербертом та сеньйором Джеком Брайном. Як і Вавилон, Макондо стає духовною пусткою. Така гріховність не може довго тривати, цього не може стерпіти навіть милосердний Бог і починає карати своїх нерозумних дітей.

Щоб очистити Макондо від бруду гріхів, автор використовує дощ як мотив вселенського потопу. «Дощ лив чотири роки, одинадцять місяців і два дні. Часом він начебто вщухав, і тоді всі жителі Макондо, сподіваючись швидкого кінця непогоди, надягали святкову одягу, і на їхніх обличчях тепліли боязкі усмішки одужуючих, однак незабаром усе населення міста звикло до того, що після кожного такого прояснення дощ припускає ще дужче. Лункі перекоти грому розколювали небо, з півночі на Макондо налітали буревії, вони зривали дахи, валили стіни, з коренем виривали останні бананові дерева, що позалишалися від плантацій» [1].

У Біблії після потопу виживають лише праведники – Ной та його сім'я. Так само і в Макондо: «Ті, хто вижив після дощу, — все це були люди, які оселилися в Макондо ще до потрясінь, викликаних навалою бананової компанії, — сиділи посередині вулиці, тішачись першими сонячними променями, ... на обличчях сяяли радісні усмішки від усвідомлення того, що місто, де вони народилися, знову належить їм» [1]. З них дощ ніби змиває вплив бананової

компанії, відбувається очищення – вони змінюються в духовному плані. Наприклад, Ауреліано Другий несподівано закохується по-справжньому у Петру Котес. В розпалі своєї осені вони повірили в приказку «де бідність, там і кохання». Вони досягнули справжнього щастя. Здається, очищений потопом світ – врятований, його чекає світле майбутнє, але нащадки Ноя знову починають грішити, накликаючи на себе Божу кару. «Макондо лежало в руїнах. Замість вулиць тяглися болота, де з багна й твані стирчали уламки меблів та кістяки тварин, порослі різнокольоровими півниками, — остання пам'ять про орди чужинців, що повтікали з Макондо так само покwapно, як і понаїжджали» [1]. Тому, коли хмари над Макондо остаточно розвіялися, на його жителів чекала ще одна кара: подув спекотний вітер, висохли кущі троянд, вкрилися пилюкою заіржавлені дахи і мигдалеві дерева.

Використовуючи форму хроніки і притчі, Г. Г. Маркес намагається показати людям, як дорого доведеться заплатити за безвідповідальність. «Зачаровані землі, досліджені Хосе Аркадіо Буендіа в часи заснування міста, ті землі, на яких згодом процвітали бананові плантації, тепер були болотом, уतिकаним гнилими пнями, а на оголеному далекому обрії ще протягом кількох років безгучно пінилося море» [1].

ЛІТЕРАТУРА

4. Маркес Г. Г. Сто років самотності. Переклад з ісп. П. Соколовського
 URL: <https://www.ukrlib.com.ua/world/printit.php?tid=111> Дата звернення
 13.05.2024

Біблія або Книги Святого Письма Старого і Нового Заповіту: Із мови давньоєвр. та грецьк. На укр. мову наново перекладена. Київ: Українське біблійне товариство. 1993. 296 с.